

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

Заснована 21 квітня 1927 р.

№27-28
(3489-3490)

28 серпня
2024 р.

Виходить
двічі на місяць

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Напередодні початку навчального року ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко, який влітку цього року змінив на цій посаді багаторічного очільника Київської політехніки Михайла Згуровського, зустрівся з головним редактором університетської газети, відповів на запитання редакції та розповів про плани і головні цілі нової управлінської команди нашого вишу.

— Шановний Анатолію Анатолійовичу, обрання ректором КПІ — це вже свого роду долучення людини до історії, причому не лише КПІ, але й української науки та освіти. При цьому кожен ректор — це початок нового етапу життя університету. Проте наш університет за роки існування вибудував міцні традиції. Саме про повагу до традицій говорилось і в першому пункті Вашої передвиборчої програми. Тож які традиції ви хочете зберегти, які розвинути, що нового прагнете впровадити в життя КПІ?

— Справді, про традиції ми говорили неодноразово, і не лише під час виборчої кампанії. Я вже казав у деяких інтерв'ю, що в нас давно закоренилася традиція поваги до своєї історії, поваги до тих наукових шкіл, які були сформовані в університеті. Ця традиція має продовжуватися. Ми розуміємо, що напрацювання тих науковців та інженерів, які заклали наукові школи в галузях механічної інженерії, хімічної інженерії, авіабудування тощо, ми мусимо не лише зберегти, але й примножити. А ще в університеті має зберегтися традиція підвищення статусу науково-педагогічного працівника.

Другим напрямом збереження традицій КПІ, і про це я також уже неодноразово казав, є забезпечення високого рівня фундаментальної підготовки. Я переконаний в тому, що забезпечення потужної фундаментальної підготовки є одним із головних секретів успіху КПІ в усі роки його існування. Мені доводилося гортати деякі навчальні плани, яким по сорок-п'ятдесят років, щоби подивитися на глибину вивчення певних дисциплін, проглядати історичні документи, щоб дізнатися, що вивчали студенти у різні історичні періоди. Певна річ, за радянських часів у програмах була дуже суттєва ідеологічно-гуманітарна складова, але це все ми виносімо за дужки. Водночас, у тодішніх навчальних планах був дуже значний обсяг фундаментальних дисциплін. І ми бачимо, що інженери тих попередніх періодів були фахівцями, котрі створювали серйозну техніку, мали значні досягнення, що інколи навіть змінювали характер виробництва та впливали на розвиток цілих галузей. Отож я думаю, що оцю традицію ми обов'язково зберігатимемо.

Ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко про плани і головні цілі нової управлінської команди

Що стосується започаткування нових традицій, то я хотів би, щоб традицією і культурою стало те, що будь-який наш науково-педагогічний працівник, який у своїх розробках і дослідженнях отримує важливий науковий результат, фіксував би право інтелектуальної власності на нього спільно з університетом. А далі — отримував роялті. Інакше кажучи, традицією повинно стати як правильне адміністрування цієї діяльності, так і її правовий супровід та підтримка. Поки що цю сферу ми належним чином не опанували.

Є традиції вшанування наших героїв, і ми звичайно не будемо від них відходити.

Хотілося б повернутися і до традицій, які мають для нас символічне значення: це, наприклад, щорічне відзначення Днів першокурсника, проте ми зможемо повернутися до неї після нашої Перемоги; традиції організації різних заходів. Бо наш університет завжди вирізнявся з-поміж інших тим, що це не просто виш, у якому готують висококваліфікованих фахівців і проводять передові наукові дослідження, але й спільнота, де формуються люди, особистості. Людина ж не народжується, людина постає. І от в КПІшному середовищі постають люди особливого духу. Я це бачу і по собі, і по багатьох своїх знайомих, друзях, яких я здобув у КПІ. Ми з ними з першого курсу йдемо по життю. Самоідентифікація людини як такої, що належить до КПІ, дуже важлива. Для мене особисто дуже цінно, коли людина, з якою я перетинаюся в будь-яких сферах, є випускником нашого університету. Тому продовження і розвитку традиції ідентифікації людини як частини спільноти КПІ через підтримку такого середовища — освітнього, виховного, культурного — це вкрай важливо.

І, звісно, хотілося б посилити традиції демократизації управління. Зокрема і в частині колективного ухвалення рішень.

А ще важливою для нас є традиція лідерства. Ми повинні не лише декларувати, що ми лідери, але й традиційно рухатися в фарватері розвитку вищої освіти.

— Вже розпочато роботу над Стратегією розвитку університету на наступні 5 років. Звісно, праця це колективна, однак певні її головні напрями безумовно вже намічено. Якими ж вони є? Що буде в пріоритеті на ці роки, що просто коригуватиметься, а що залишиться без змін?

— Оскільки попередня Стратегія розроблялася на період до початку 2025 року, з нового року ми маємо розпочати реалізовувати Стратегію на наступний період. Ключові її засади буде оголошено і винесено на обговорення колективу восени. Це, звичайно, будуть питання розвитку нашого науково-інноваційного потенціалу; питання, що стосуються активнішого впливу університету на процеси сталого розвитку громад (зокрема Києва і, взагалі, усієї України), сталого розвитку університету. У цьому документі буде передбачено декілька стратегічних програм: програма "Зелений університет", програма "Інклюзивний університет" тощо. Виразно буде відображено

питання цифровізації нашої роботи і, фактично, імплементації окремих цифрових сервісів у діяльність КПІ.

Важливим блоком Стратегії буде питання інтернаціоналізації, забезпечення активнішого виходу КПІ на зовнішні ринки освітніх послуг. А також посилення наших позицій у міжнародних рейтингах. Останнє — це не справа одного року, бо відомо, що рейтинги завжди визначаються за рік попередній: наприклад, цього року ми маємо рейтинги за результатами 2023 року, а за 2024 рік — матимемо наступного року. Та в будь-якому разі посилення наших позицій у міжнародних рейтингах і входження в нові — один із дуже вагомих для нас напрямів.

Крім того, частину Стратегії буде присвячено перетворенню КПІ на певний центр оборонних технологій та підготовки фахівців для роботи у сфері оборонно-промислового комплексу. Це важливий напрям, і ми будемо його посилювати. Будемо відвертими, навіть після нашої Перемоги, ми від кордонів з агресивним сусідом нікуди не подінемося. Тому нам слід завжди бути готовими до оборони нашої країни і випереджати агресора в розвитку військово-виховних спроможностей. Ймовірно, нам доведеться постійно тримати державу в певній готовності, так як це відбувається, скажімо, в Ізраїлі.

Ну і, певна річ, у центрі уваги залишатимуться питання безпеки університетської громади. Але не тільки її, бо потрібно займатися й питаннями підвищення комфорту робочих просторів, де працюють люди, поліпшенням інфраструктури університету. Втім ці напрями буде вбудовано в ті програми, про які я говорив.

Зрозуміло, ми продовжуватимемо і роботу з акредитації наших освітніх програм, їхньої міжнародної акредитації — це традиційні речі, над якими ми працюватимемо. А сама нова Стратегія буде навіть ширшою, ніж раніше. Можна припустити, що в ній з'являться якісь розділи, актуалізовані нинішньою і, не виключено, що й майбутньою ситуацією. Для цього нам слід постійно займатися науково-освітньою аналітикою — це важливий елемент нашої діяльності. Глибоко аналізуючи і розуміючи тенденції, ми зможемо принаймні не відставати, а, краще, випереджати новітні тенденції — враховуючи їх в освітніх програмах і наукових дослідженнях.

— Коли ми починаємо рух у якомусь напрямку, мусимо розуміти, звідки ми виходимо. З цим, напевно, пов'язана Ваша ідея про необхідність "незалежного аудиту", яку ви висловили під час виборчої кампанії. Що саме перевірятиметься і вивчатиметься? Скільки часу і в якій спільноті відбуватиметься цей аудит? Як визначають аудиторів? І, якщо це зовнішній аудит, то чий коштом він проводитиметься?

— Якщо ми говоримо про зовнішній аудит, то його, звісно, має проводити зовнішня аудиторська організація. Один із перших моїх наказів на посаді ректора був наказ про створення робочої групи, яка має підготувати низку матеріалів: певне техні-

чне завдання, де буде вказано, які елементи перевірятимуться: фінансова діяльність, адміністративно-управлінська, можливо, господарська, можливо й інші. Готується відповідне технічне завдання. Наступна складова роботи комісії — це вибір зовнішньої структури, яка проведе аудит. Передусім, ми, певна річ, орієнтуємося на недержавні компанії, хоча, насправді, аудит може проводити і Державна аудиторська служба. Але хотілося б мати взаємодію з незалежними недержавними компаніями, які відповідають певним міжнародним стандартам. Відбиратися така компанія буде, виходячи з аналізу всіх пропозицій. Фінансування жодним чином не проводитиметься з бюджету КПІ. Аудит має фінансуватися або коштом спонсорів — і нині робоча група проводить низку перемовин щодо цього, або ж за принципом так званого pro bono (від лат. pro bono publico — для суспільного добра, тобто це послуги, що надаються добровільно і безкоштовно на користь громади — прим. ред.) на безоплатній основі, коли сама компанія надає такі послуги. Щодо того, скільки триватиме аудит, я ще не можу дати відповіді, свої пропозиції має надати робоча група. Коли буде визначено перелік компаній — можливих суб'єктів аудиту, тоді буде зрозуміло і те, скільки часу це займе. Звичайно, аудит не повинен буде зупинити роботу університету чи якимось вплинути на нашу працездатність.

— Поговоримо ще про кадрову політику університету. На чому вона ґрунтуватиметься? Чи продовжуватимуть діяти "соціальні ліфти", запущені в перші дні Вашого врядування? Чи буде поставлено заборони ейджизму, який інколи проявляється в діяльності навіть найшанованіших інститутів, коли досвідчених вчених і працівників відсуватимуть лише через їхній вік?

— Звичайно ейджизм чи будь-яка дискримінація працівників за іншими ознаками просто неприпустима. Я особисто ставлюся з величезною повагою до наших ветеранів, дуже досвідчених і мудрих працівників. Сподіваюся, вони працюватимуть й надалі. Я знаю багатьох наших професорів і науковців, які навіть у поважному віці мають потужний потенціал. Вони на дуже пристойному рівні володіють інформаційними технологіями і активно ними користуються, а той багаж знань, які вони мають, є просто неоціненним. Тому ніякого ейджизму не має бути. Водночас, те, що ви кажете про "соціальні ліфти", — це не питання просто підвищення когось на посаді. Ключові принципи тут — професіоналізм, порядність і готовність взяти на себе відповідальність. Готовність взяти на себе відповідальність має розглядатися сукупно з врахуванням передбачених ключових показників ефективності, бо виходячи на новий рівень, людина мусить розуміти, що вона бере на себе зобов'язання досягнути певних результатів. Отож: професіоналізм, порядність, відданість університету! І ви бачите, що серед новопризначених на високі управлінські посади в університеті немає жодної людини не з орбіти КПІ.

стор. 2

Це і вже згадане налагодження тіснішої взаємодії з партнерами. Також маємо впроваджувати, сказати б, справедливе ціноутворення на освітні та інші послуги, що їх надає університет. Окрім того, не забуватимемо і про раціональне використання нашої ресурсної бази.

– **Рейтинги.** Нещодавно стало відомо, що перший український виш – Київський національний університет імені Тараса Шевченка – увійшов до надзвичайно авторитетного Шанхайського рейтингу. Критерії потрапляння до нього дуже високі, надто для технічного закладу вищої освіти. Чи реально потрапити до нього і КПІ імені Ігоря Сікорського? І як скоро, на Вашу думку, це може статися?

– Так, КНУ імені Тараса Шевченка увійшов до Шанхайського рейтингу. Але слід розуміти, що одним із його критеріїв є наявність серед випускників або працівників університету лауреатів Нобелівської чи інших такого рівня наукових премій. У них є двоє таких вчених, причому одна з випускниць їхнього механіко-математичного факультету отримала Філдсівську премію, яку вважають аналогом Нобелівської в галузі математики, порівняно недавно – в 2022 році. Серед наших науковців таких лауреатів ще немає, і ми нині дивимося, які наші показники відповідають вимогам цього престижного рейтингу, якими ми могли б перекрити цю прогалину. Якщо після ретельного аналізу ми визначимо, що нас на шляху до входження у Шанхайський рейтинг стримує лише відсутність лауреатів таких премій, то нам потрібно буде тільки поліпшувати інші показники. Це, звісно, не самоціль, але наше прагнення досягти цього підтягує нас у якості нашої роботи. Коли ми знаємо, що є конкретні цілі, яких ми маємо досягти, ми мусимо шукати інструменти, які дозволять це зробити. У свою чергу, високі місця в міжнародних рейтингах, або навіть факт перебування в них, тягнуть за собою поліпшення фінансового стану університету, адже це враховується при формульному фінансуванні вишів.

– **Ще одна Ваша пропозиція, що викликала жваве обговорення, – про формування більш справедливої системи винагороди за сумлінну та ефективну працю співробітників. Якими Ви бачите механізми такого стимулювання?**

– Сьогодні ми маємо нормативну базу, яка дозволяє нам встановлювати надбавки, преміювати працівників, але попередній аналіз свідчить, що часто-густо люди, які забезпечують досягнення високих результатів, отримують набагато менше, ніж ті, які начебто керують процесом. Іноді буває багато зайвих ланок, внаслідок чого належну винагороду отримують не безпосередні виконавці проєктів і розробок, а представники цих проміжних ланок. Тому додаткові кошти – за показниками. Створюватиметься система: якщо людина досягає визначених цільових показників, це автоматично забезпечуватиме і спрямування їй відповідної фінансової винагороди. Якщо ж людина просто відсиджує свої робочі часи, то тут і говорити немає про що. Тобто система додаткових винагород має враховувати додатково досягнуті результати, або якісне виконання роботи. Формула тут проста: "винагороди – за результати". Причому облік цих результатів має бути спрощеним. Це стосується не тільки науково-педагогічної діяльності. Це і господарська діяльність. Це і ефективна робота, скажімо, наших юристів у судах. Це і робота енергоменеджерів: забезпечили, наприклад, заощадження енергоресурсів шляхом впровадження нових ефективних технологій (але не так, що через це всі сиділи в холоді). Цей перелік можна продовжити...

– **Ваші перші дні та тижні роботи як ректора збіглися в часі зі вступною кампанією. Непростою завдання, але особливо непростою в нинішні часи. Вам і Вашій команді вдалося впоратися з її викликами. Думаю, що про її результати Ви розповідатиме окремо. Тепер – завершення підготовки до початку навчального року. Швидше за все, в процесі цієї роботи Ви зустрілися з деякими новими для себе питаннями, які, певна річ, не є такими, що їх не можна вирішити, проте вимагають багато сил і часу. Це те, що зазвичай називають "текучкою". Чи вдається Вам її долати і зосереджуватися на основних питаннях, про які ми говорили, та на тих, про які ми не встигли згадати?**

– Скажу відверто: за перший місяць роботи нам з командою, справді, довелося вирішувати багато поточних питань, зокрема й господарських. У тому числі, довелося вирішувати якісь за давніми проблемами, що раптом повилізли, та інші. Дуже багато зустрічей відбувається і з зовнішніми партнерами. Це потрібно для напрацювання, сказати б, пулу людей, з якими відбудуватиметься подальше співробітництво університету, які будуть нашими партнерами. Не скажу, що це буде синергія, але спільно ми досягатимемо ефекту за принципом "Win-Win", коли і партнери, і КПІ будуть у вигаді. Отож доводилося концентруватися насамперед на зовнішніх контурах роботи, але й поточної роботи, повірте, в перший місяць було багато. Ми налаштовували певні процеси. Не все ще зроблено, далеко не все. Передусім тому, що ми потрапили на відпускний період. Ми суттєво не переформатовували структуру, проте бачимо, що в деяких випадках взаємодію трошки ускладнено, тож її слід дещо спростити. Тому за місяць чи два на засіданні Вченої ради ми запропонуємо внести певні незначні зміни до системи управління. Загалом, ніхто не збирається руйнувати те, що гарно працює. А те, що слід удосконалити, будемо удосконалювати. Однак, дійсно, поточних справ доволі багато, та головне: ми не допустили, щоб система зупинилася. Навпаки, в деяких моментах надали їй додаткових імпульсів.

Спілкувався Дмитро Стефанович

УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМУЄ

Візит Міністра освіти, культури, спорту, науки та технологій Японії Масахіто Моріяма

Зліва направо: Кунінорі Мацуда, Анатолій Мельниченко, Масахіто Моріяма, Катерина Луговська та Хітоші Накамура в УЯЦ

29 липня КПІ відвідав Міністр освіти, культури, спорту, науки та технологій Японії Масахіто Моріяма. Його супроводжували Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Кунінорі Мацуда та заступниця гендиректора директорату міжнародної співпраці Міністерства освіти і науки України Стелла Шаповал.

Вони ознайомилися з Українсько-Японським центром університету, поспілкувалися зі слухачами курсів японської мови та оглянули виставку ікебани, на якій представлено роботи учнів та викладачів Східно-Європейської філії школи Ікенобо.

З високими гостями зустрівся ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко. Він висловив вдячність Масахіто Моріяма та Кунінорі Мацуда за цікавість до КПІ та до університетського Українсько-Японського центру і дав високу оцінку діяльності Українсько-Японського центру як містка співпраці КПІ з партнерами в Японії в освітній, науково-технічній та культурологічній сферах. Він також підтвердив, що співпраця із партнерами в Японії і надалі залишатиметься для КПІ одним із пріоритетів.

Під час відвідування бібліотеки УЯЦ Масахіто Моріяма подарував цьому культурному осередку фотоальбом з видами Країни Вранішнього Сонця, авторське публіцистич-

не видання "На шляху до універсального суспільства", а також збірник хоку, написаних М. Моріяма у співавторстві із його дружиною.

У короткому інтерв'ю представникам університетських медіа перший секретар Посольства Японії в Україні Асамура Такао наголосив на тому, що міністр Масахіто Моріяма вважає, що підтримка України Японією буде продовжуватися у сфері відновлення будівель та промислової інфраструктури, зруйнованих під час російської агресії. Не менш важливою, вважає високопосадовець, є подальше співробітництво Японії з освітніми закладами України. У планах М. Моріяма – зустріч з Міністром науки

та освіти України з метою початку впровадження п'ятирічного проєкту, у межах якого до Японії шороку направлятимуться 20 українських студентів. Можливо, серед запрошених студентів опиняться і столичні політехніки.

Віктор Задворнов

Масахіто Моріяма в УЯЦ оглядає виставку ікебани

КПІ співпрацюватиме з JETRO

17 липня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала делегація Японської організації зовнішньої торгівлі JETRO на чолі з її керівниками – виконавчим віцепрезидентом JETRO Казуя Накадзю та директором JETRO Ukraine Тетсую Шібата.

З гостями зустрілися Сергій Сидоренко, керівник Всеукраїнської інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Ukraine" Інна Малоюкова, директорка Українсько-Японського центру КПІ ім. Ігоря Сікорського Катерина Луговська, заступник директора Інноваційного холдингу "Sikorsky Challenge" Сергій Сергієнко.

Представникам JETRO було продемонстровано презентації від КПІ "Japan is getting closer", а також Всеукраїнської інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Ukraine" та низки стартап-проєктів.

Ініціатором візиту виступила JETRO. Про його мету і подробиці розповів кореспонденту "КПІ" Сергій Сидоренко: "Насамперед, гості хотіли почути від КПІ про стартапи, народжені в університеті, та про те, як КПІ надає їм сприяння. На підставі нами сказаного гості висловили наміри представити стартапи України в Японії, які поки що не дуже відомі в їхній країні та у світі. Також висловили бажання сприяти розвитку співробітництва в сфері бізнесу, економічної співпраці з Україною саме через підтримку, в т.ч. фінансову і на рівні системних консультацій, представлення українських стартапів в Японії, США та інших країнах. Представники JETRO активно обговорювали можливість подальшої співпраці з КПІ, маючи на увазі, що їй сприятиме відкриття найближчим часом офісу JETRO в Києві. За всіма питан-

Обговорення співпраці

нями, піднятими гостями, делегація отримала вичерпні відповіді. Зазначу, що достатньо сильне враження справила на гостей заснована КПІ Інноваційна система "Sikorsky Challenge Ukraine", яка діє в Україні і розвивається вже як міжнародна. Вразили японських гостей і конкретні приклади наших стартапів, що перемогли на конкурсах інноваційних проєктів фестивалю "Sikorsky Challenge 2023".

Насамкінець учасники зустрічі домовилися визначити напрями, що становлять спільний інтерес, і підготувати меморандум про співпрацю.

Довідково: JETRO – потужна організація, створена для сприяння розвитку торговельно-економічного співробітництва Японії з іншими країнами світу. Має 48 регіональних офісів в Японії та 76 офісів у 55 країнах.

Володимир Школьній

Про формування антикорупційної культури у вищій освіті

Міністерство освіти і науки України 13 червня 2024 року видало наказ № 842 "Про внесення змін до деяких стандартів освіти", який вніс зміни до стандартів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Розділ "Перелік компетентностей випускника" доповнено пунктом, який визначає, що випускник повинен володіти "здатністю ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності".

Цей крок до забезпечення формування несприйняття корупції молодим поколінням на рівні вимог до стандартів вищої освіти свідчить про величезний крок від "пострадянського" стандарту освіти до нового – прогресивного та сучасного.

Він дійсно на часі, бо навіть досвід викладання антикорупційної дисципліни в КПІ ім. Ігоря Сікорського продемонстрував, що переважна більшість студентської спільноти університету не до кінця розуміє, що таке "корупція", "недоброчесність", які шкідливі наслідки має корупція не тільки для якихось вигаданих осіб, а для кожного із нас.

Для успішного впровадження змін, передбачених наказом, слід здійснити комплекс заходів на рівні закладів вищої освіти та органів управління освітою. Ці заходи включають:

- розробку та оновлення освітніх програм: вищі навчальні заклади повинні переглянути та оновити свої освітні програми, додавши нові дисципліни та теми, присвячені антикорупційним питанням та етичним аспектам професійної діяльності;
- підготовку викладачів: потрібно організувати тренінги та семінари для викладачів, щоб підвищити їхню кваліфікацію у сфері антикорупційного навчання та виховання етичних норм у студентів;
- інтеграцію антикорупційних питань у поточні дисципліни: навчальні заклади можуть включити антикорупційні питання до існуючих дисциплін, таких як право, економіка, менеджмент тощо. Це дозволить студентам бачити антикорупційні аспекти у різних контекстах;
- практичні заняття та дослідження: організацію практичних занять, де студенти можуть аналізувати реальні випадки корупції, проводити дослідження та розробляти власні антикорупційні стратегії;
- співпрацю з антикорупційними організаціями: вищі навчальні заклади можуть співпрацювати з антикорупційними організаціями та державними структурами для обміну досвідом та знаннями, організації спільних заходів та проєктів.

Для забезпечення ефективності впровадження нових компетенцій від органів управління освітою вимагається проводити регулярний моніторинг та оцінку освітніх програм. Це може включати:

- оцінку знань та навичок студентів: проведення тестів, анкетувань та інших методів оцінки для визначення рівня знань та навичок студентів у сфері антикорупційної діяльності;
- зворотний зв'язок від студентів та викладачів: організація опитувань та збору зворотного зв'язку для виявлення проблем та визначення шляхів їх вирішення;
- аналіз результатів: аналіз результатів моніторингу та оцінки для подальшого вдосконалення освітніх програм та підходів до антикорупційного навчання.

Переваги нововведення є очевидними та такими, що працюють у довготривалій перспективі розвитку України:

- підвищення якості освіти: інтеграція антикорупційних питань в освітні програми сприятиме підвищенню якості освіти та формуванню високих моральних та етичних стандартів серед студентів;
- розвиток відповідальних громадян: випускники з новими компетенціями будуть здатні ухвалювати рішення та діяти на основі принципів чесності та відповідальності, що сприятиме розвитку відповідального громадянського суспільства;
- зменшення корупційних ризиків: формування у випускників навичок розпізнавання та запобігання корупції допоможе зменшити корупційні ризики у різних сферах професійної діяльності.

Отже впровадження нових компетенцій у стандарт першого (бакалаврського) рівня освіти сприятиме формуванню відповідальних та етичних фахівців, здатних протистояти корупції у своїй професійній діяльності. Для успішної реалізації цих змін необхідно забезпечити підтримку на рівні органів управління освітою, а також проводити регулярний моніторинг та оцінку результатів.

Яна Цимбаленко,
уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції у КПІ ім. Ігоря Сікорського

До речі: 15 липня з нагоди Дня Української Державності та Дня хрещення Київської Русі – України, Президент України Володимир Зеленський нагородив державними нагородами військових та представників інших професій. Серед відзначених – і уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції у КПІ ім. Ігоря Сікорського, доцентка факультету соціології і права, постійна авторка "Київського політехніка" Яна Цимбаленко. Вона отримала звання "Заслужений працівник освіти України". Посвідчення і нагрудний знак до нього вручив їй особисто Президент України. Вітаємо Яну Юрївну з нагородою і зичимо їй подальших успіхів у роботі!

Шість проєктів від учасників Літньої школи

На початку липня 2024 року в "розумному укріпті" Науково-технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулася Літня школа "Формування міського середовища для завтрашнього дня".

Захід, організований у рамках проєкту "UniCities", зібрав студентів чотирьох університетів, які є партнерами проєкту, щоби не лише надати теоретичні знання у сфері природоорієнтованих, сталих та стійких рішень для відновлення громад та адаптації до змін клімату, але й дати їм можливість напрацювати практичні навички та представити власні проєкти.

Під час проведення школи студенти працювали над вирішенням питань відновлення території кампусу Національного університету "Чернігівська політехніка". Учасники та учасниці школи у форматі хаотону розробляли пропозиції рішень у сфері сталого, адаптивного та стійкого відновлення: будівель, соціальних відносин, публічних просторів, екосистем, середовища, взаємодії міста та університету.

Навчання проходило у змішаному режимі: онлайн та очно. Очна робота проводилася у КПІ ім. Ігоря Сікорського та в НУ "Чернігівська політехніка".

Літню школу було організовано за фінансування EU's Erasmus+ programme. Головна мета цього проєкту – розкриття трансформативного потенціалу українських університетів як каталізаторів і прискорювачів системних змін у містах у напрямку сталого розвитку та кліматичної нейтральності через міждисциплінарні дослідження, освіту та інновації, орієнтовані на виклики суспільства та співпрацю. Партнерськими інституціями цього проєкту є Королівський технологічний інститут (Швеція), Політехнологічний

Учасники Літньої школи

університет Мадриду (Іспанія), університети з України – КПІ ім. Ігоря Сікорського, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, НУ "Чернігівська політехніка", Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, а також Асоціація міст України, CANactions School, Асоціація інженерів сталих енергетичних технологій України, Український гідрометеорологічний інститут ДСУНС НАН України.

Перший день дозволив учасникам ознайомитися з досвідом Швеції у сфері природоорієнтованих рішень для міст. Директорка ініціативи "Viable Cities" і сталого міського розвитку кафедри сталого розвитку наук та технологій Королівського технологічного інституту професорка Ольга Кордас поділилася думками й напрацюваннями, що стосувалися програми "New European Bauhaus" та інших стратегічних документів ЄС в контексті адаптації до змін клімату: ключові принципи, цінності, тощо. Особливу роль вона приділила впливу та прикладному значенню європейського досвіду для політики відновлення в Україні. Ольга Кордас відзначила успішні проєкти, які вже були реалізовані та змінили життя громадян на краще, у т.ч. і в Україні. Стратегічні підходи, рішення та трансформація міст через стратегії, орієнтовані на глобальні цілі, були розглянуті на конференції "Valencia 2030", яку відвідала лекторка. Так, вона познайомила учасників з житловим районом "Sege Park", який був тестовим простором для упровадження сталих рішень. Основними стовпами будівництва понад 1000 нових житлових просторів були саме сталість, спільна економіка та міське фермерство. Під час реалізації проєкту вдалося поєднати вже наявні старі конструкції з новітньою інноваційною архітектурою. Окрім того, Ользі та студентам вдалося подискутувати на тему економічної доцільності реалізації таких проєктів. Не кожен досвід є релевантним для

України, але його важливо досліджувати, аби запозичувати та покращувати найкращі практики.

Директор центру розвитку стартапів й інновацій НУ "Чернігівська Політехніка" та засновник ГО "Еко місто" (Чернігів) Сергій Безбородько розповів про специфіку співпраці університетів з муніципалітетами, а також її важливість у підході Build Back Better та найбільш успішні їхні кейси, такі як школа стартапів "StartUP", прийом пластику HOPE та багато інших.

Ще одну лекцію прочитав дослідник кафедри сталого розвитку, наук та технологій збереження довкілля Королівського технологічного інституту Олексій Пасічний (він, до речі, у 2005-2013 роках очолював Наукове товариство студентів та аспірантів КПІ). Лекція стосувалася технологічних рішень для забезпечення кліматичної нейтральності в містах. Особливу увагу було присвячено досвіду Швеції.

Хайме Морено Серна, представник Політехнічного університету Мадриду, та Оксана Удовик, представниця Політехнічного університету Валенсії, поділилися існуючим досвідом в Іспанії щодо розбудови взаємодії університетів та міст з метою реалізації рішень сталого розвитку.

Завідувачка відділу прикладної метеорології та кліматології Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС НАН України, кандидат географічних наук Віра Балабух представила лекцію на тему "Зміни клімату та перспективи для України. Необхідні принципи та рішення". Віра Балабух займається дослідженнями клімату вже понад 15 років і переконана, що питання екології не можна відкладати на потім. Дослідниця зазначає: "До кінця XXI століття зміни

клімату та їх вплив посилюватимуться, що вже зараз вимагає розробки заходів з адаптації і пом'якшення негативних впливів та використання нових потенційних можливостей, які відкриваються".

Архітектор, віце-голова міжнародного "Active House Alliance" Олександр Кучерявий ознайомив студентів із міжнародним підходом до створення проєктів, гідних епохи сталого розвитку.

Константин Кучабський та Роман Сах розповіли про досвід співпраці університетів та муніципалітетів у рамках діяльності Платформи "Острів".

Після лекції та отримання вихідної інформації студенти поділилися на чотири команди та почали думати над власними ідеями з відновлення території кампусу НУ "Чернігівська політехніка". При цьому кожна команда мала можливість консультуватися додатково із фахівцями в тій чи іншій галузі. Як результат було представлено шість проєктів: "EcoVance – New type shelter", "M&N – Зона перед гуртожитком заради ментального здоров'я", "BarHaus – VertiGreen", "Seventeen – Designing a passive, partially autonomous dormitory", "Green Future – Eco area in front of the 1st Campus building CPNU", "A1 – Redevelopment Dormitory". На думку журі, всі проєкти були цікавими та унікальними. Разом з тим, окремо було відзначено дві роботи команд з м. Харків "M&N – Зона перед гуртожитком заради ментального здоров'я" та "EcoVance – New type shelter", а також проєкт "Green Future – Eco area in front of the 1st Campus building CPNU" від студентів з м. Чернігів.

Усі презентовані роботи будуть представлени потенційним інвесторам для їхнього подальшого впровадження або для відновлення території кампусу в Чернігівській політехніці чи для інших подібних об'єктів.

Володимир Волощук, професор,
зав. кафедри АЕП ННІАТЕ,
координатор проєкту "UniCities"

На згадку про піонера вітчизняного літакобудування

У кампусі Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" 5 липня відкрито пам'ятник одному з його славетних співробітників, ім'я якого назавжди вписане в історію вітчизняного авіабудування. Мова про екстраординарного професора КПІ Олександра Сергійовича Кудашева – одного з перших вітчизняних авіаконструкторів.

Пам'ятник Олександру Кудашеву в КПІ

Відкриття цього пам'ятника стало завершенням створення меморіальної скульптурно-архітектурної композиції, присвяченій цій непересічній особистості. Нагадаємо, першу її чергу – масивну кам'яну брилу з меморіальною дошкою – було відкрито ще в листопаді 2017 року. Поставлено пам'ятник за корпусом №4 на краю скверу "Сосновий" невідомо: саме на цьому місці в 1910 році стояв дерев'яний сарай-ангар, у якому Олександр Кудашев – розробник першого в Російській імперії літака вітчизняної конструкції, який піднявся в небо, – побудував свій апарат "Кудашев-1" (пізніше були ще "Кудашев-2", "Кудашев-3" і "Кудашев-4").

Конструктор сам і випробував свого літака. "23 травня 1910, або 5 червня за новим стилем, Олександр Кудашев здійснив перший політ на Сирецькому іподромі, де пізніше було побудовано споруди кіностудії імені Олександра Довженка. І ця дата зафіксована як день народження вітчизняної авіації", – розповів, розпочинаючи церемонію відкриття цієї композиції, ініціатор її створення академік НАН України Михайло Згуровський. Інформацію про те, чому і на честь кокого встановлено кам'яну брилу з фігурою стрункого чоловіка у формі викладача КПІ, надано на згаданій вище гранітній дошці з зображенням аероплана і стислим пояснювальним текстом.

Фігуру Олександра Кудашева створив і майстерно поєднав з каменем і довколишнім простором скульптор Олександр Кузьмін – автор ще кількох скульптурних композицій і меморіальних дошок, які прикрасили КПІ і, водночас, увічнили пам'ять видатних вчених, які в різні часи працювали в університеті або його закінчували. "Людина була неординарною, тож хотілося, щоб і пам'ятник вийшов неординарним. Тому в ньому використано і певні символи літакобудування та й, власне, життя Кудашева: його креслення,

льотний шолом тих часів, авіаційна куртка, рукавички", – звернув він увагу присутніх на атрибути, які дійсно доповнюють і роблять завершеною всю композицію.

Спорудження такого комплексу було б неможливим, якби не фінансова допомога мецената, яким виступив випускник КПІ 1989 року, відомий бізнесмен Петро Багрій. "Коли мене запросили взяти участь у цьому проєкті, я з радістю погодився. Я дякую КПІ, що тут бережуть пам'ять про своїх вчителів і славетних попередників. Важливо дивитися не лише в майбутнє, що КПІ також успішно робить, але й триматися свого коріння: це дає силу, нагннення і бажання змінювати світ на краще, – наголосив він. – Я пишаюся КПІ – своєю Альма-матер, і радий бути дотичним до такої справи".

Про проблеми, що їх довелося долати при створенні пам'ятника, розповів голова Вченої Ради КПІ академік НАН України Михайло Ільченко. Однією з головних було те, що портрета Олександра Кудашева сьогодні не знайдено. Працівники університетського музею витратили багато часу, щоб його відшукати, але марно (є кілька фотографій Олександра Кудашева на його літаку або поруч з ним, однак зроблено їх було з достатньо далекої відстані, на якій обличчя важко розгледіти. – прим. редакції). Тому образ Олександра Кудашева на пам'ятнику є дещо узагальненим. Але, зауважимо, це зовсім не применшує мистецької та історичної цінності цього твору.

Олександр Кузьмін розповів "КПІ" і про пошуки найкращого варіанту втілення замислу, і про співпрацю з представниками КПІ. "Потрібно було знайти найкраще втілення образу Кудашева. Ескізів було декілька. Урешті-решт зупинилися на тому, який ви бачите. Ми ще думали, залишити чи прибрати табличку з написом. Вирішили залишити, бо вона таки допомагає глядачеві, адже на ній – інформація про цю людину та її справу. І, звісно, ми залишили недоторканною камінну брилу, яка є природною формою, що, як на мене, доволі вдало зв'язалося в єдину композицію...".

А втім, докладніше про роботу Олександра Кузьміна над скульптурами та меморіальними дошками в КПІ читачі зможуть дізнатися з інтерв'ю з ним, яке буде розміщено в одному з ближчих номерів "Київського політехніка".

Дмитро Стефанович

ОСВІТНІ ОБРІЇ

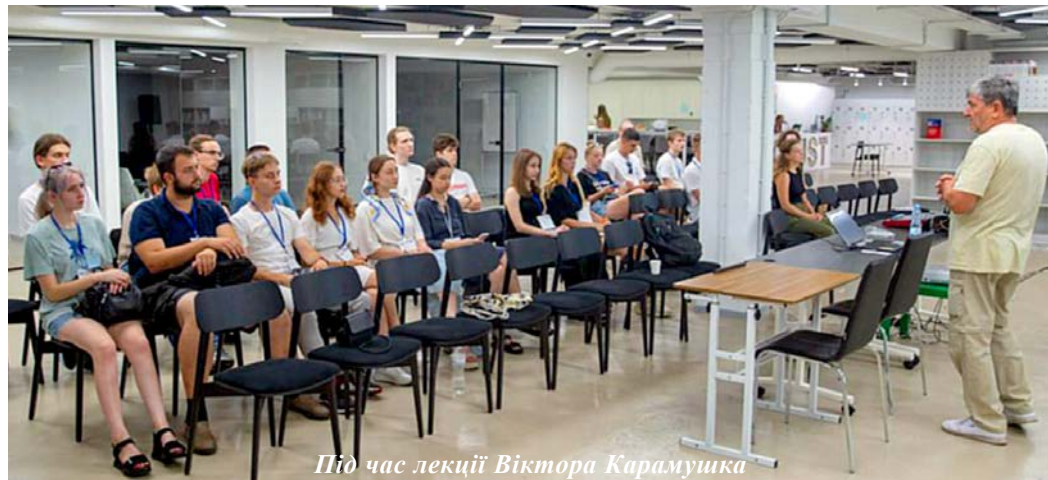
КПІ ім. Ігоря Сікорського продовжує серію буткемпів, спрямованих на відновлення України, у межах міжнародного проєкту RESCUU. Після успішних торішніх буткемпів, у липні ц.р. в університеті було проведено буткемп "Наука та інновації заради відродження України". Серед його організаторів – Уппсальський університет (Швеція), Познанський технологічний університет (Польща), НУ "Києво-Могилянська академія". Захід проходив у режимі офлайн і онлайн та включав у себе численні лекції, панельні дискусії та практичні заняття. Участь у них узяли 32 представники різних ЗВО з кількох українських міст.

З 8 до 12 липня 2024 року студенти з різних куточків України спільно з експертами говорили про основи цивільної безпеки, роль сучасних технологій (штучного інтелекту та 3D-друку) у післявоєнній відбудові України, обговорювали необхідні зрушення в найосновніших сферах життєдіяльності країни під час і після війни, формували власне бачення майбутнього України. Також учасники презентували власні ідеї відродження України. Далі пропонуємо огляд подій, які відбувалися на буткемпі, в хронологічному порядку.

Отож вранці першого дня учасники вирушили на екскурсію територією КПІ. Екскурсійну частину довелось перервати через масовану ракетну атаку на Київ. Учасників було оперативно переведено до багатофункціонального укриття CLUST SPACE. У другій половині дня відбулася офіційна церемонія відкриття буткемпу. Проектна координаторка Балтійської програми університетів Уппсальського університету Людмила Бабак привітала учасників і підкреслила значення міжнародного співробітництва у відродженні України. Кандидат історичних наук Юрій Перга виступив з темою "Перспективи інтеграції України до глобального безпекового порядку на основі сценаріїв завершення війни". Він проаналізував можливі сценарії завершення війни та їхній вплив на майбутню інтеграцію України у світове співтовариство. Після перерви відбулася панельна дискусія, під час якої студенти мали змогу виступити в ролі експертів та обговорити можливі сценарії майбутнього України.

Другий день буткемпу розпочався з панельної дискусії на тему "Гуманітарне розмінування – освітній та науковий виклик для України". Представники Держпраці, Навчально-наукового центру інноваційних тех-

нологій гуманітарного розмінування та партнери обговорювали проблеми розмінування територій України. Далі учасники взяли участь у діловій грі "Безпечове ситуаційне моделювання", що її провела ст. викладач кафедри ОПІЦБ НН ІЕЕ, кандидат соціологічних наук Анжела Пятова. Команди розглядали кризові ситуації, такі як надання першої домедичної допомоги та дії в умовах завалу після землетрусу. У другій половині дня відбулася прак-

Під час лекції Віктора Карамушка

тична секція з 3D-моделювання. Засновник 3D-лабораторії Данило Приходько представив історію і практичне застосування 3D-друку в різних галузях і провів з учасниками практичне заняття.

Третій день розпочався з лекцій на тему штучного інтелекту. Професор Олексій Писарчук та Сергій Спіренко розповіли про базові методи у ШІ та машинному навчанні, наголосивши на важливості глибокого розуміння математики для досягнення цих дисциплін. Кандидат біологічних наук

Віктор Карамушка зупинився на екологічних викликах, зокрема на наслідках трагедії на Каховській ГЕС. Завідувач кафедри відновлюваних джерел енергії ФЕА Василь Будько розповів про практичне використання відновлювальної енергетики, підкресливши важливість зеленого тарифу та використання сонячної енергії.

Вранці четвертого дня професор Родні Стівенс з Гетеборзького університету представив презентацію на тему "Оцінювання проєкту за допомогою ШІ" і розповів про основні аспекти застосування штучного інтелекту в дослідницькій діяльності та поділився досвідом використання концептуального моделювання.

Важливою частиною заходу стала панельна дискусія, де учасники обговорили свої ідеї та бачення майбутнього України. Учасники поділилися різноманітними думками та пропозиціями щодо розвитку країни, обговорюючи важливість волонтерства, освіти, технологій та екологічних рішень. Кожний учасник буткемпу мав можливість представити у вигляді пітчу своє бачення майбутнього України. Один із них – студент III курсу НН ММІ Яків Мацул в розмові з кореспондентом

"КПІ" зазначив: "Вирішив прийти на лекції та практичні заняття буткемпу, бо сподівався, що після участі у ньому з'явиться імовірність проявити себе в розробці певного проєкту і, врешті, принести користь країні в цей нелегкий для країни і всіх нас час. Зараз я вже конкретно займаюся проблемами удосконалення укриттів, що в нинішніх умовах, вважаю, дуже актуально".

Насамкінець всі слухачі отримали сертифікати про участь у буткемпі.

Володимир Школьнік, за інф. ДМС